Adat- és változásbejelentés az új Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazással

Újabb mérföldkövet hagyott maga mögött 2019 januárjában a Nemzeti Adó- és Vámhivatal az Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás (ONYA) nyilvánossá tételével. Hivatalunk élen jár abban hogy az korszerű informatikai lehetőségeket az ügyfelek szolgálatába állítsa, továbbá abban is, hogy az adó- és vámhatósági nyilvántartásban már szereplő adatok felhasználásával megkönnyítse ügyfelei adókötelezettségeinek teljesítését. Erre az új ONYA mellett jó példa a már több éves eSZJA-felület és a bevallási tervezet NAV által történő évenkénti elkészítése a személyi jövedelemadó esetén.

Az adózó az ONYA használatával sem egy régi szolgáltatás új köntösbe történő öltöztetésével találkozik, nem azzal, hogy egy újabb felületen töltheti ki a NAV bevallásra vagy adatbejelentésre szolgáló, már az Általános Nyomtatványkitöltő Programban (ÁNYK) is elérhető űrlapját. Hanem azt tapasztalhatja, hogy a szolgáltató adó- és vámhatóság minden rendelkezésére álló eszközzel megkönnyíti számára azt, hogy az adott űrlap kitöltése, adatváltozás bejelentése gyors, ellenőrzött és hiánytalan lehessen. Ezen eszközökről az alábbiakban részletesen szólok, röviden azonban már előzetesen is érdemes felsorolnom őket: azonnali, valósidejű hibavizsgálat és visszajelzés már az űrlap kitöltése és az adatváltozások bejelentése során, mégpedig a NAV számára már rendelkezésre álló adatok segítségével; haladéktalan visszajelzés az elküldött űrlap vagy bejelentés sorsáról; a bejelentéssel módosított nyilvántartási adatok lekérdezhetősége.

A jövőben lépcsőzetesen sokasodnak majd az új felületen közzétett űrlapok és adatbejelentési opciók, emellett a felület használatával kapcsolatos tapasztalatokra is figyelő folyamatos fejlesztés eredményeként fokozatosan bővülni fognak az ONYA által biztosított kényelmi funkciók is.

Milyen újdonságot nyújt valójában az ONYA?

Az Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás (ONYA) a NAV teljesen saját fejlesztésű, immár nyilvánosan elérhető informatikai alkalmazása. Az ONYA-portál a NAV internetes oldalán, az „Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás" menüpontból, valamint a „https://onya.nav.gov.hu„-linken érhető el. Az ONYA lehetőséget ad egyes nyomtatványok (űrlapok) webes felületen történő kitöltésére és benyújtására, továbbá – idővel egyre több – adat- és változás-bejelentési kötelezettség teljesítésére is. Az ONYA útján kitölthető űrlapok, illetve bejelenthető adatok köre folyamatosan bővül. Jelenleg az alábbi szolgáltatások érhetők el ezen a webes felületen:

- A természetes személy adóazonosító jellel, adóigazolvánnyal, vámazonosító számmal és levelezési címmel kapcsolatos bejelentése;
- Az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettséggel kapcsolatos bejelentések teljesítése;
- Természetes személyek adószám-igénylése, változásbejelentése;
- Egyéni vállalkozók adat- és változásbejelentése;
- A környezetvédelmi termékdíj-kötelezettség bejelentése;
- A BEV_J01-es és BEV_J02-es nyomtatványon teljesíthető jövedéki adóbevallások és adó-visszaigénylések kitöltése és benyújtása;
- A Jöt. 80. § (1) bekezdés szerinti adóalanyok esetében az adóbevallás tervezet megtekintése, elfogadása vagy módosítása és benyújtása.

Az ONYA főbb funkciói, különös tekintettel az adat- és változásbejelentésre

Az online adat- és változásbejelentési kötelezettség teljesítésére is szolgáló web-es alkalmazás, az ONYA előnye, hogy használatához nem szükséges nyomtatvány kitöltő-program előzetes letöltése, telepítése. A bejelentőt azonosítja az informatikai felület, saját vagy képviseltjei bejelentései érhetőek el. Igen lényeges, hogy a bejelentés megtétele során az ügyfél láthatja a NAV nyilvántartásában szereplő, esetlegesen korábban bejelentett adatait, ezekre figyelemmel nyilatkozhat adatainak, nyilatkozatainak módosulásáról. A bejelentő egyes esetekben előtöltve láthatja ezeket, máskor a kitöltendő rovat alatt, az erre a célra szolgáló speciális mezőben. A bejelentésre, változás-bejelentésre szolgáló adatmezők tehát tartalmazzák az ügyfélről nyilvántartott,

Archívum

adóhatóság által ismert, érvényes adatokat. A feltöltött, kiajánlott adatokat az adózók szerkeszthetik, azaz lehetőség van azok módosítására, törlésére, valamint a korábbi bejelentés további adatokkal történő kiegészítésére.

Az adózó a bejelentés megtétele előtt, és benyújtása után is lekérdezheti a NAV nyilvántartásában szereplő adatait, a hibátlan bejelentés feldolgozását követően természetesen már a módosult adatokat láthatja és ilyen módon is ellenőrizheti a bejelentés sikerességét. Egy külön menüpontban teljes körűen lekérdezhetők, megtekinthetők és letölthetők a NAV által nyilvántartott aktuális, érvényes adóalany-nyilvántartási adatok. Így az adózó ugyanazon felületen kap információt a változásbejelentés szükségességének elbírálásához: eldöntheti, hogy szükséges-e korábbi bejelentéseit, nyilatkozatait módosítania, továbbá azonnal ellenőrizheti az újonnan kezdeményezett adatmódosítás eredményét is.

Az adat- és változásbejelentést valós idejű, azonnali hibavizsgálat segíti. Az ONYA abban is különleges, hogy lehetőséget ad a közölt adatoknak a nyilvántartási adatokkal való azonnali összevetésére. Ezzel sokkal többet nyújt, mint egy előzetesen kitöltött űrlap, amelyen a közölt adatok helyessége csak az űrlapon egyidejűleg szereplő adatokkal vethető össze, a bejelentő nyilvántartási adataival nem. Az ONYA előre hozza az eddig a bejelentések utólagos feldolgozása során elvégzett hibavizsgálatokat, ez az adminisztrációs teher jelentős csökkenését eredményezi mind az adózók, mind a NAV számára. Az ügyfél azonnali visszajelzést kap a bejelentés eredményéről is.

Az adózók az általuk megfelelőnek tartott adatokat, nyilatkozatokat az alkalmazáson keresztül azonnal visszajuttathatják a NAV részére. A bejelentés feldolgozásáról és nyilvántartásbavételéről, vagy esetlegesen fennmaradt hiányosságairól az adó- és vámhatóság haladéktalanul visszajelzést küld a felhasználó részére. Az adatbejelentés, nyilatkozat jellegétől függően szükséges lehet, hogy a bejelentést, nyilatkozatot, vagy az ehhez kapcsolt csatolmányt a NAV ügyintézője ellenőrizze, felülvizsgálja. A bejelentő ebben az esetben is nyomon követheti bejelentése sorsát, a bejelentés aktuális státusza és ennek változása egyértelműen jelzi a benyújtott adat- és változásbejelentés állapotát. A bejelentéssel, változásbejelentéssel kapcsolatban esetlegesen felmerülő fizetési kötelezettség azonnal, elektronikus fizetéssel teljesíthető. Az adózó a felületen elektronikus fizetéssel eleget tehet a bejelentésével, változás-bejelentésével kapcsolatban esetlegesen felmerülő fizetési kötelezettségének is (például: igazgatási szolgáltatási díj fizetése, amennyiben az adókártya elveszett, megsemmisült, vagy megrongálódott; az egészségügyi szolgáltatási járulék befizetése).

Lényeges, hogy az ONYA bevezetése nem tette lehetetlenné a „hagyományos" úton elérhető űrlapok, adat- és változásbejelentések használatát, az ONYÁ-n elérhetővé tett űrlapok, adat- és változásbejelentések „ÁNYK-párjai" továbbra is elérhetők, elektronikus és – amennyiben az adott adózó számára lehetséges – postai vagy személyes úton továbbra is benyújthatók.

Ki használhatja az ONYA szolgáltatásait?

Az adózó, vagy a nevében eljárni szándékozó természetes személy azonosítást követően érheti el az ONYA felületét. Az azonosított ügyfél részére választási lehetőségként jelentkezik, hogy saját (természetes személyi minőségéhez kapcsolódó), vagy általa képviselt adózó adóügyében kíván eljárni. Az is jelentős támogatás, hogy az ügyfél számára kizárólag azok az űrlapok, bejelentési lehetőségek érhetők el, amelyek speciális adózói minőségéhez kapcsolhatók, és természetesen ha más nevében jár el, akkor jogosultsággal rendelkezik azok kitöltésére, benyújtására.

Ha a felhasználó nem képvisel más adózót, akkor kizárólag saját profiloldalát látja az ONYÁ-ba történő belépést követően. Ha az ügyfél más adózót is képvisel, akkor a „Képviseltek" oldalra jut, és itt választhatja ki, hogy melyik képviseltje ügyében kíván eljárni, kinek a részére tölt ki bevallást, egyéb űrlapot, vagy tesz adatbejelentést. Tehát ha a bejelentkezett felhasználó meghatalmazás alapján más adózó ügyében is benyújthat online bizonylatot, vagy teljesíthet bejelentést, akkor az ONYA-portálon használhatja a „Képviseltek" (a képviselt adózó választása) menüt, ahol kiválaszthatja, melyik képviselt adózója helyett szeretne ügyet intézni. A képviseltek között kizárólag azokat az adózókat láthatja, választhatja ki, akikre, mint bejelentkezett felhasználó – az ONYA portálon elérhető bizonylatok, adat- és változásbejelentések tekintetében – meghatalmazással rendelkezik.

Archívum

Milyen űrlapok, bejelentési lehetőségek érhetők el jelenleg az ONYÁ-ban?

Az online adat- és változásbejelentés lehetőségének törvényi alapját az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 2019. január 1-jétől hatályos 256. § 10. pontja adja, ennek alapján hozhatja létre az állami adó- és vámhatóság a bejelentési, változás-bejelentési kötelezettség teljesítéséhez az online felületet. A törvényi rendelkezés célja az adat- és változás-bejelentés adminisztrációs terheinek csökkentése. A NAV először a természetes személyek részére biztosítja az online felületet a bejelentési, változás-bejelentési kötelezettség teljesítéséhez, az ONYA többek között ezen lehetőség kereteit teremti meg.

Az ONYA keretei között jelen pillanatban már egyszerűen elvégezhető az adóazonosító jellel, adóigazolvánnyal, vámazonosító számmal és levelezési címmel, valamint az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésével kapcsolatos bejelentés, a környezetvédelmi termékdíj fizetésére vonatkozó kötelezettséggel kapcsolatos bejelentés, az adóköteles tevékenységet folytató természetes személy bejelentkezése és változásbejelentése, valamint az egyéni vállalkozó változásbejelentése.

Az ONYA már a BEV_J01 és BEV_J02 jelű nyomtatványon teljesíthető jövedéki adóbevallások és adó-visszaigénylések kitöltéséhez és benyújtásához is biztosítja az online felületet. Azok a jövedéki adóalanyok, akik a tárgyhót követő hónap 10. napjáig tájékoztatást kapnak a jövedékiadó-bevallás alapját képező adatokról, az online felületen hozzáférnek a NAV által készített adóbevallási tervezethez. Az ebben szereplő adatok ellenőrzése és szükség esetén javítása után a bevallási kötelezettség egy gombnyomással teljesíthető. Mindezek mellett az online felületen lehetőség van az említett nyomtatványokon teljesíthető valamennyi adóbevallás és adó-visszaigénylés kitöltésre és benyújtására is.

Az adóigazolvánnyal, adóazonosító jellel kapcsolatos, az ONYÁ-n kezdeményezett bejelentés során lehetőség van az adóigazolvány pótlására, cseréjére, a levelezési cím közlésére és módosítására, vámazonosító szám igénylésére és a vámazonosító számhoz szorosan kapcsolódó adatok változtatásának bejelentésére. Nincs azonban mód adóazonosító jel igénylésére, ha az ügyfél még nem rendelkezik ezzel az azonosítóval, és a kifizető, önkormányzati adóhatóság sem kérhet adóazonosító jelet saját foglalkoztatottja, adózója számára, hiszen adóazonosító jel hiányában az egyértelmű azonosítás elektronikusan nem végezhető el. Az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettséggel kapcsolatos bejelentések körében lehetőség nyílik a kötelezettség létrejöttének és megszűnésének bejelentésére, a jogviszony visszamenőleges hatályú, utólagos bejelentésére, továbbá a járulékfizetés átvállalásának közlésére. A természetes személy és az egyéni vállalkozó adóköteles tevékenységével kapcsolatos adat- és változásbejelentés bejelenthető adatköre pedig zömmel megegyezik az ÁNYK-s űrlapon közzétett adatkörökkel.

Az ONYA főbb funkciói, használata az adat- és változásbejelentés során

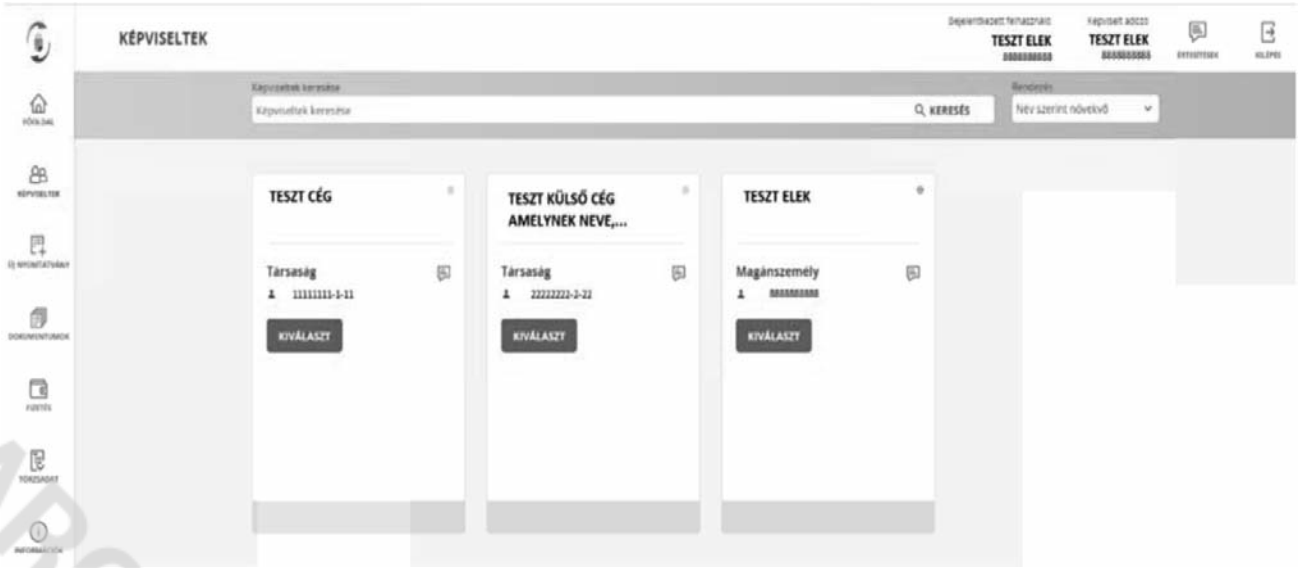

ARCHÍVUM

A „Belépés”-gombra kattintva a felhasználó, vagy a nevében eljárni szándékozó természetes személy azonosítást követően érheti el a felületet.

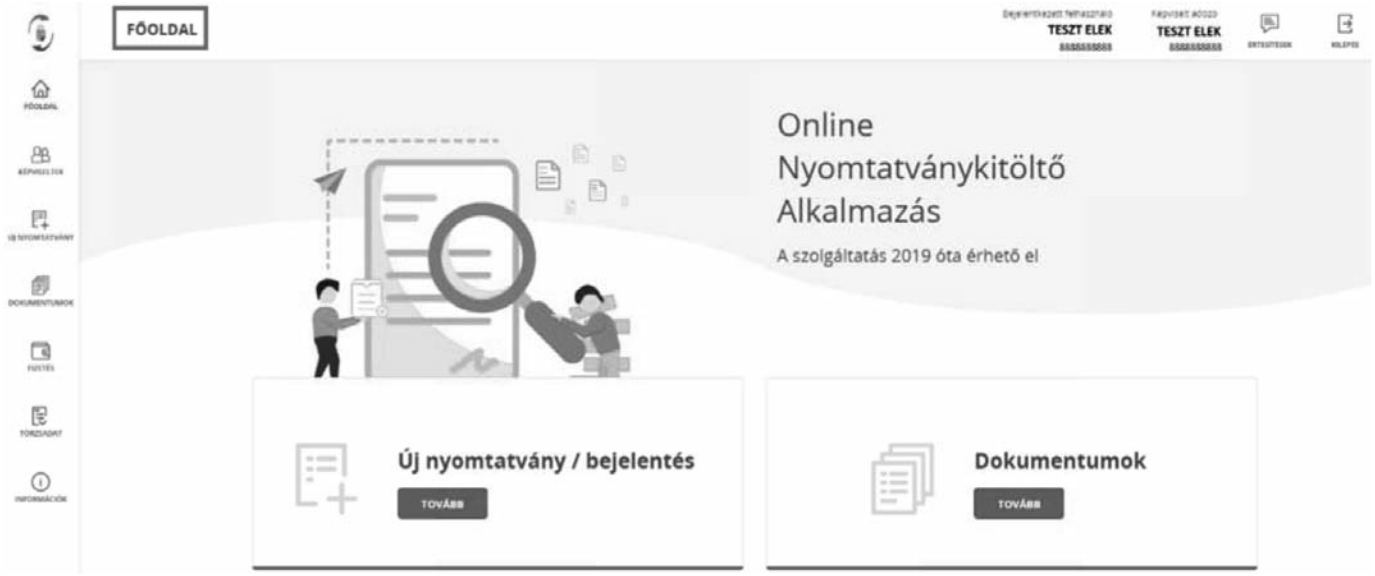

A nyitóoldalról a „Belépés”-gombra kattintva a Központi Azonosítási Ügynök oldala érhető el. Itt a választott azonosítási módszer szerint (ügyfélkapus azonosítás, eSZIG-gel történő azonosítás stb.) történik meg a felhasználó azonosítása. Ügyfélkapus azonosítás esetén a felhasználónak meg kell adnia felhasználónevét és a jelszavát.

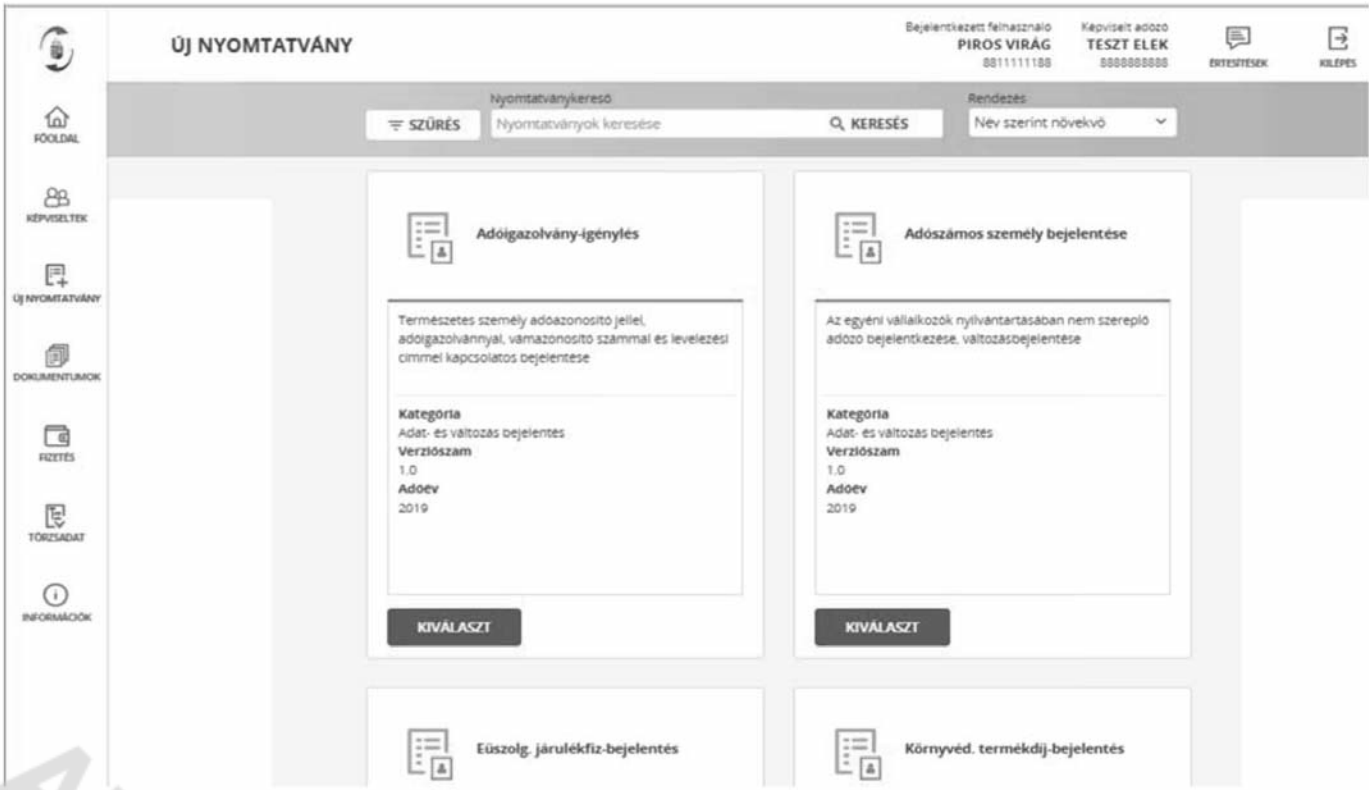

Abban az esetben, ha a felhasználó más adózót nem képvisel és saját minőségéhez kapcsolódó adóügyében kíván eljárni, a belépést követően a saját profiloldalát látja. A belépett felhasználó – amennyiben más magánszemély adózónak is olyan képviselője, aki teljesíthet a más magánszemély nevében az alkalmazással támogatott (változás)bejelentési kötelezettséget – a „Képviseltek”-oldalra jut. Itt kiválaszthatja, hogy mely képviseltjével kapcsolatban kíván a portálon tevékenykedni. A képviseltek között csak azok az adózók jelennek meg, akikre vonatkozóan az ONYA-portálon elérhető bizonylatok tekintetében meghatalmazással rendelkezik. A bejelentkezett felhasználó által választható képviseltek csempés nézetben listázódnak.

ARCHÍVUM

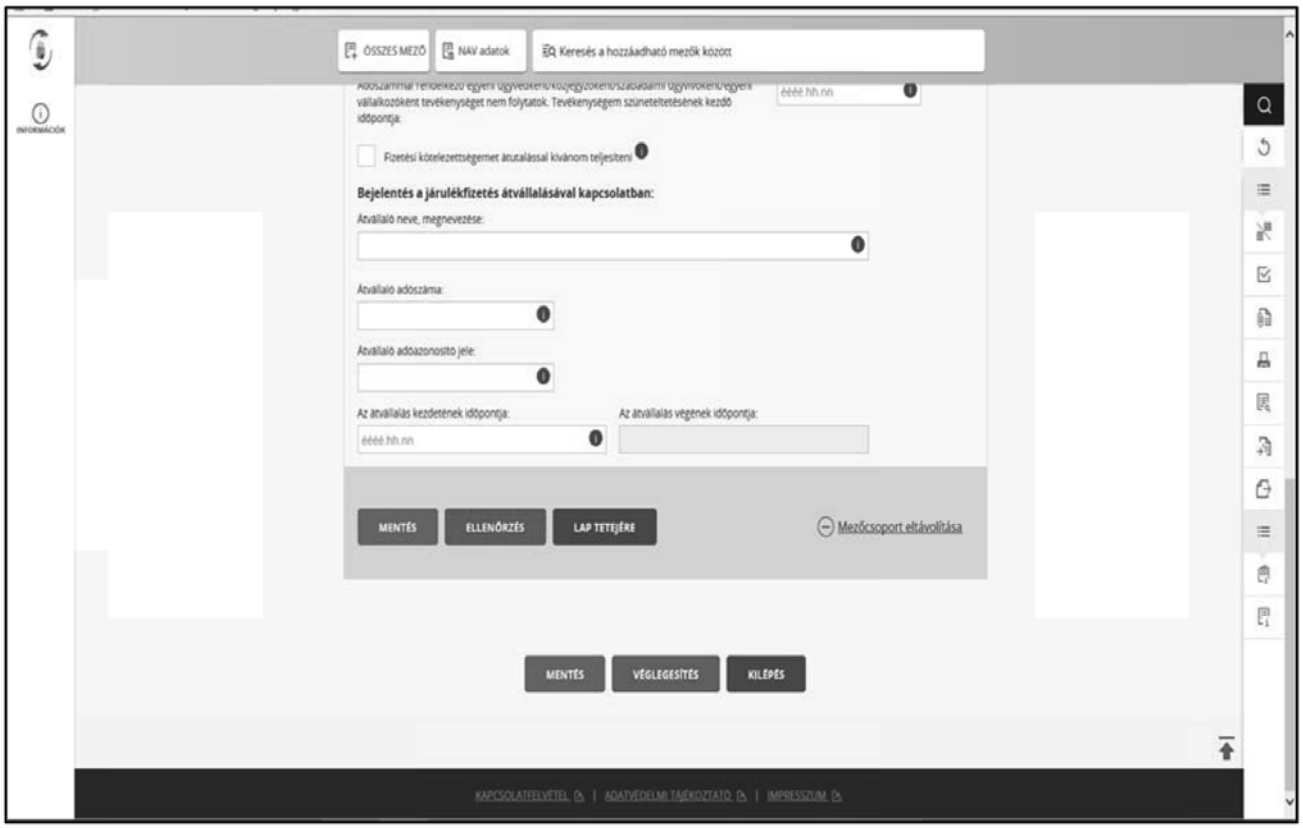
A felhasználó az adózó kiválasztása után az „Új nyomtatvány / bejelentés” vagy „Dokumentumok” választófelület láthatja. Az Új nyomtatvány / Adat- és változásbejelentés „Tovább”-gombjának megnyomásakor az adózó által kiválasztható nyomtatvány- és bejelentéstípusok jelennek meg a képernyőn.

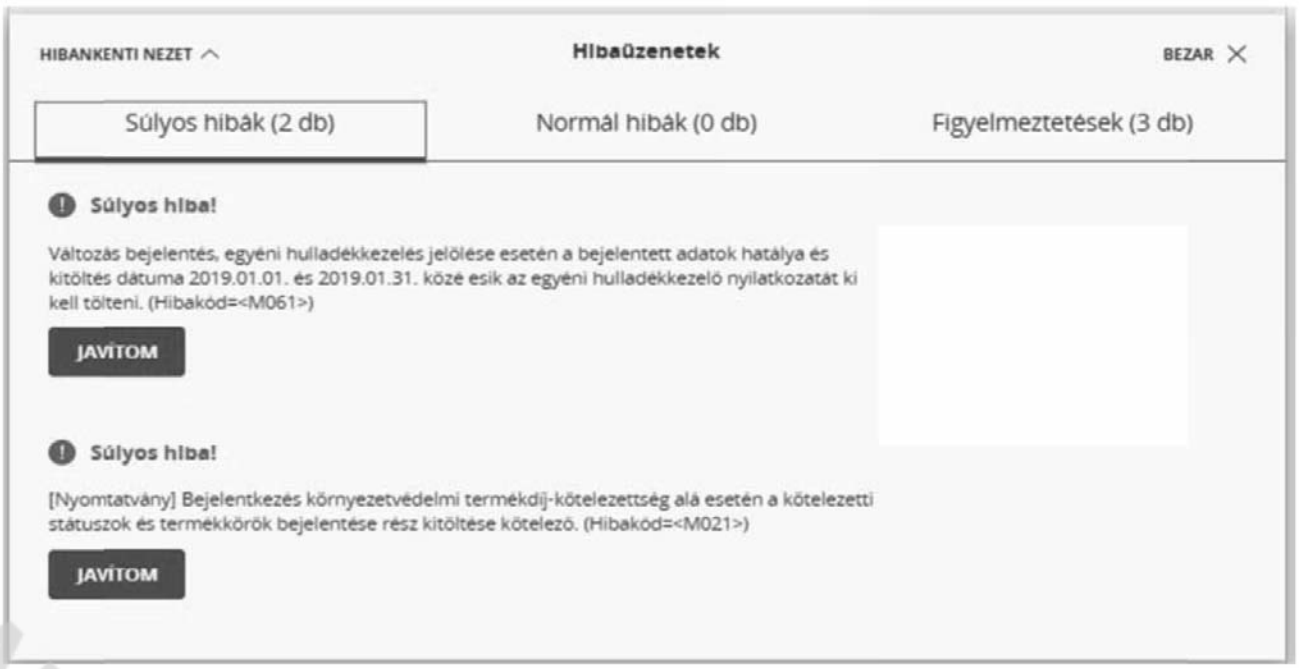

Az „Adat- és változásbejelentés” választása után az adózó a felhasználó az adott adózó által kitölthető adat- és változásbejelentések közül választhat, jelenleg az „Adóigazolvány-igénylés”, az „Eüszolg. járulékfiz-bejelentés”, az „Adószámos személy bejelentése”, az „Egyéni vállalkozó bejelentése” és a „Környvéd. termékdíj-bejelentés” választható, az elérhető adat- és változásbejelentések köre a későbbiekben bővülni fog.

A bejelentésre, változásbejelentésre szolgáló adatmezők tartalmazzák az adózóról nyilvántartott, adóhatóság által ismert, érvényes adatokat. A megjelenített, kiajánlott adatokat – ahol azt jogszabály lehetővé teszi – a felhasználó szerkesztheti, azaz lehetősége van azok módosítására, törlésére, valamint további adatokkal történő kiegészítésére. A NAV által nyilvántartott, aktuális azonosító adatokat a felhasználó az „Azonosító adatok” menüpont választásával tekintheti meg. Az itt közölt adatok nem módosíthatók.

ARCHIVUM

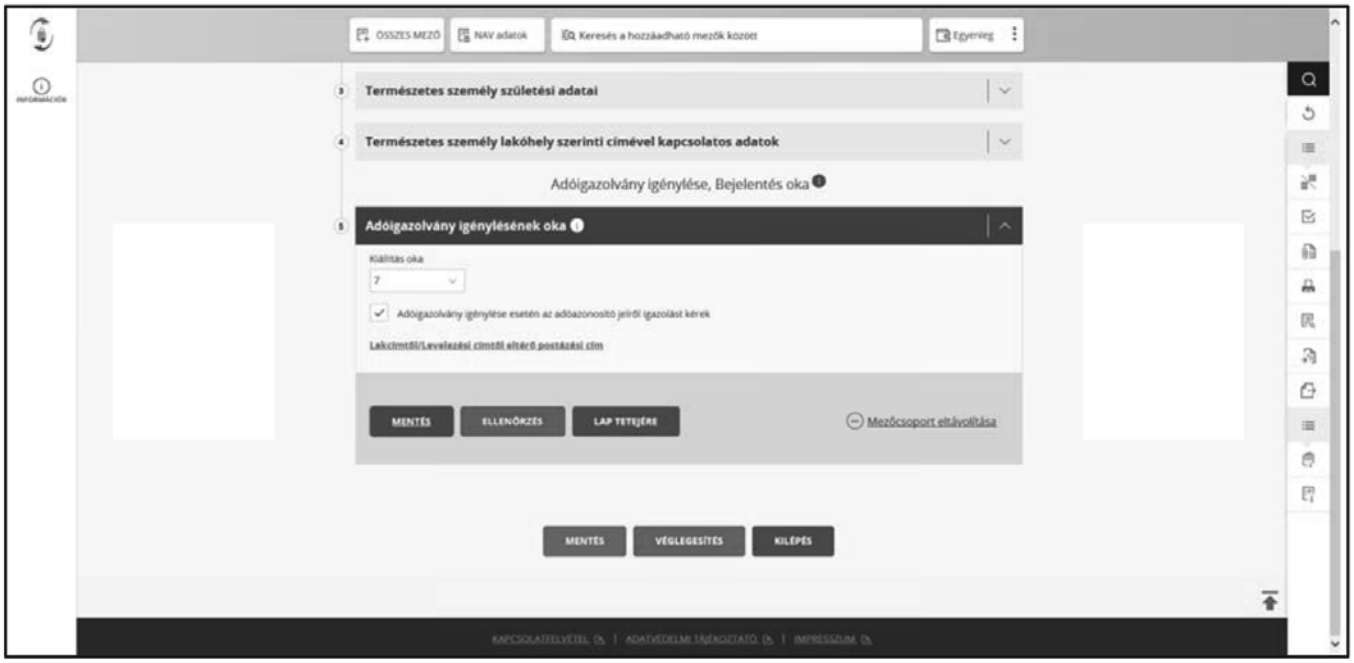

A bejelentés adatainak rögzítését követően a felhasználónak először az „Ellenőrzés”-gomb megnyomásával ellenőriznie, majd a „Mentés”-gombra történő kattintással mentenie kell a bejelentését. A felhasználó lista formájában, a hiba súlyossága szerinti csoportosításban láthatja a dokumentumában, bejelentése során esetleg keletkezett hibákat, hiányosságokat. A csoportokat – súlyos hibák, normál hibák, figyelmeztetések – kinyitva láthatók a hibaüzenetek, melyek minden esetben tartalmazzák a hiba szöveges kifejtését, továbbá hibák esetén a „Javítom”-gombot is, figyelmeztetésnél pedig a „Megnézem”-gombot, amely a megfelelő mezőcsoporton belüli mezőre navigál, így az adózó azonnal láthatja, hogy melyik bejelentését, nyilatkozatát minősíti a program hibásnak, hiányosnak.

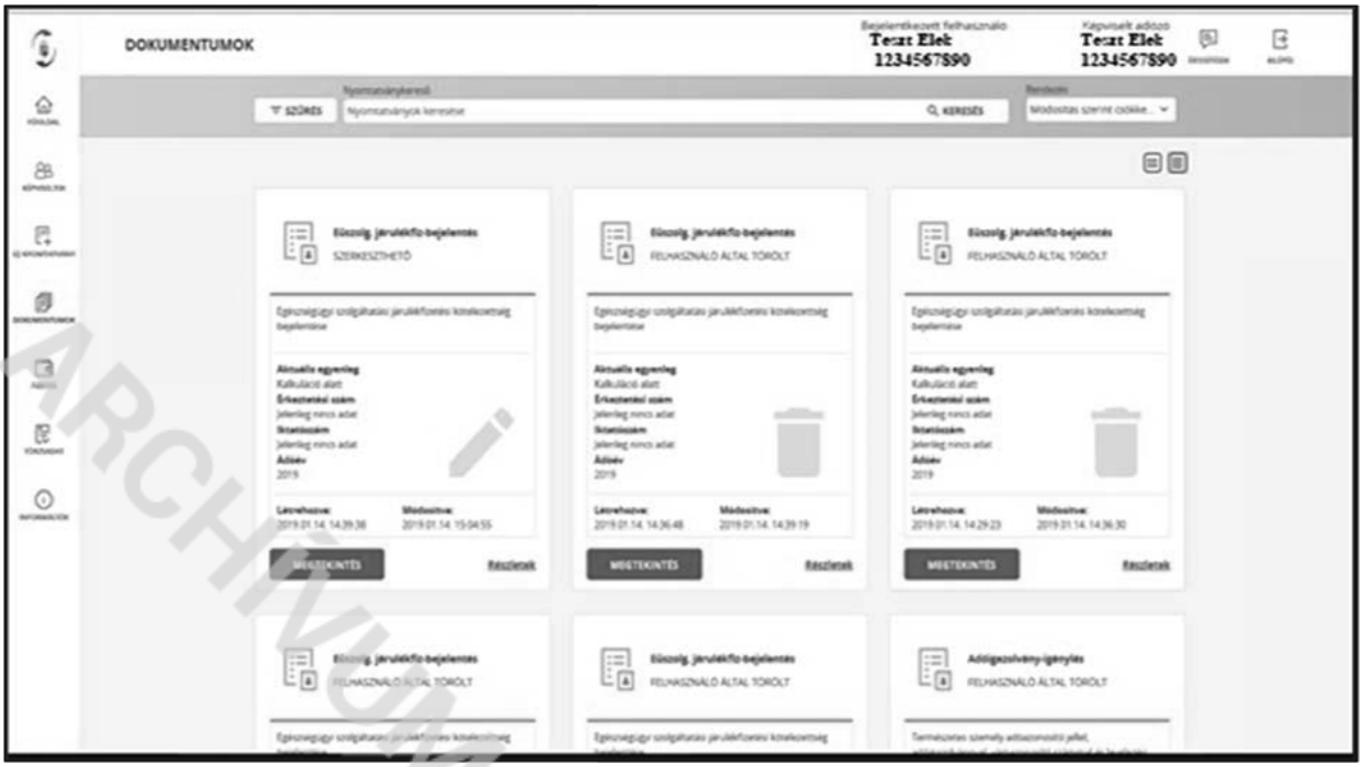
Természetesen alapvető követelmény, hogy a felhasználó ne felejtse el beküldeni a kitöltött, közölt adatokat, nyilatkozatokat. A kitöltő szándékának megfelelő, ellenőrzött,

ARCHÍVUM

hibátlan űrlapot, illetve bejelentést az adózó az ONYA útján nyújthatja be. Az űrlapon feltüntetni, illetve az adatbejelentésként közölni kívánt adatok rögzítésének befejezése után a „Véglegesítés”-funkciógombbal lehet az űrlap, bejelentés benyújtását kezdeményezni. A tényleges beküldéshez a „Véglegesítés”-funkciógomb megnyomására megjelenő áttekintő képernyő „Beadás”-gombjára kattintva következhet az űrlap vagy adatbejelentés benyújtása. A „Beadás”-gomb megnyomását követően az űrlap, illetve adat- és változásbejelentés benyújtása – egy rövid megerősítést követően – megtörténik.

A bejelentés státuszáról, feldolgozásáról és nyilvántartásba vételéről, vagy esetleges hibáiról az adóhatóság visszajelzést küld, amelyet a felhasználó a „Dokumentumok”-menüpontban, a „Részletek”-gombra kattintva tekinthet meg. Ezen az oldalon – a képviselői jogosultság figyelembe vételével – listázódnak az adott adózóhoz kapcsolódó, korábban elkezdett vagy véglegesített nyomtatványok, adatbejelentések. Ezek felhasználói beállítástól függően csempés vagy listás szerkezetben láthatók, görgethető módon. A „Dokumentumok”-csempe „Tovább”-gombjára történő kattintással az adózó által már szerkesztett, benyújtott, illet-

ARCHÍVUM

ve törölt dokumentumok tekinthetők meg a képernyőn.

A ONYA természetesen lehetővé teszi mellékletek csatolását is az adott űrlaphoz, vagy adatbejelentéshez, ha ez annak tartalma alapján indokolt. Ha a bejelentés, változás-bejelentés során okirat csatolására van szükség (pl. járulékfizetési kötelezettség megszűnése esetén egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot igazoló okirat, vagy átvállalás esetén az átvállalással kapcsolatos hozzájárulás), az ügyfél azt a „Mellékletek”-gomb megnyomásával, a „Mellékletek kezelése”-menüpontban teheti meg. Amennyiben a melléklet csatolását biztosító funkció elérhető, akkor a „Mellékletek kezelése”-panel minden szükséges információt közöl arról, hogy milyen fájl-típus lehet a melléklet, és mekkora lehet a csatolmány mérete egyenként és összesítve.

A „Törzsadat” elnevezésű menüpont szolgál arra, hogy az adózó teljes körűen lekérdezhesse – megtekinthesse és letölthesse – a NAV által nyilvántartott aktuális, érvényes adóalany-nyilvántartási adatait. Így lehetősége van eldönteni, hogy szükséges-e az adatokat módosítania, és ellenőrizheti a korábban kezdeményezett módosítások, hibátlanul elküldött bejelentések eredményét is. A funkció lehetőséget biztosít a NAV által nyilvántartott aktuális törzsadatok teljes körű lekérdezésére, és megtekintésére pdf-formátumban. A képviselt adózó adatainak megismeréséhez természetesen megfelelő jogosultság szükséges, mely törvényen alapul vagy meghatalmazás előzetes bejelentését feltételezi.

A „Fizetés”-menüpontban a felhasználó elektronikus úton teljesítheti a bejelentésével, változás-bejelentésével kapcsolatban esetlegesen felmerülő fizetési kötelezettségét. Példaként említhető az igazgatási szolgáltatási díj fizetése, ha az adókártyája elvesztése, megsemmisülése vagy megrongálódása miatt igényelt új adóigazolványt; vagy épp az egészségügyi szolgáltatási járulék befizetésének lehetősége.

Az „Információk”-menüpontban a NAV ügyfélszolgálatok eléréséhez, az oldal használatához szükséges és az akadálymentesítésre vonatkozó információk találhatók. A „Bejelentkezés”- illetve a „Főoldal”-oldalakon a lap alján lévő menü felett található a „Közlemények”-blokk. Ebben a blokkban csempés formában jelenti meg a program a rendszerhez kapcsolódó általános híreket, információkat. A felhasználó az „Értesítések”-funkció útján szerezhet tudomást a saját magára vagy képviselt adózójára vonatkozó dokumentumaival kapcsolatos, vagy egyéb, a rendszer működéséhez kapcsolódó tudnivalókról, történésekről, információkról. Értesítés várható például, ha az adózóra vonatkozóan egy adott dokumentumhoz tartozó elektronikus fizetés sikeresen vagy sikertelenül befejeződött. Léteznek egyéb, a program működésére, például az ellenőrzés kikapcsolására vonatkozó értesítések is. Az egyes, az adott felhasználó részére szóló értesítések görgethető listás nézetben tekinthetők meg.

Az ONYA és az online adat- és változásbejelentés jövője

Ahogy a fentiekben is szóltam róla, az ONYA keretprogramja 2019 elején egyes bevallás, illetve adat- és változásbejelentés esetén biztosítja az online kitöltés, ellenőrzés és benyújtás lehetőségét. Az űrlapok, bejelentések hibavizsgálata lényegében azonnal megtörténik, a NAV-ügyintézői felülvizsgálat az összetettebb nyilvántartási hibákra, hiányosságokra koncentrálódhat ezért különösen fontos az előzetes, körültekintő szakmai és informatikai fejlesztés, tesztelés. A további űrlapok, adatbejelentési lehetőségek elérhetőségének publikálása ütemezetten történik.

Az adat- és változásbejelentés terén, ahogy már említettem, elsőként a természetes személyek és egyéni vállalkozók adat- és változásbejelentései teljesíthetők online, majd fokozatosan bevezetve valamennyi adat- és változás bejelentés. 2019 végétől várhatóan elérhető lesz az ONYA keretein belül cégek adat- és változásbejelentése, majd a külföldi szervezetek, egyházak, társasházak és egyéb szervezetek, továbbá az alapítványok, egyesületek és egyéb civil szervezetek, illetve költségvetési szervek bejelentése. A munka a foglalkoztatói, biztosítotti bejelentésekkel és valamennyi egyéb adat- és változásbejelentéssel folytathódhat a későbbiekben.

A NAV reményei szerint az ONYA, mint keretrendszer, továbbá a ONYA keretein belül elérhető új bevallás-kitöltési, űrlap-kitöltési, valamint adat- és változásbejelentési funkciók valóban megkönnyítik a bevallási, adat- és változásbejelentési, adatszolgáltatási kötelezettségek gyors és hiánytalan teljesítését, és ez valódi adminisztrációs tehercsökkentést jelent a NAV ügyfelei számára.

Dr. Ács István

Archívum